

Valtion opintotuki

1989/90

Toukokuu 1991

Opintotuen hakijamäärä lähes 250 000

Lukuvuonna 1989/90 opintotuen hakijamäärä kasvoi ensimmäisen kerran 1985/86 alkaneen laskun jälkeen. Kun hakijoita oli 2 700 enemmän kuin vuotta aikaisemmin, tuen saajissa kasvu oli lähes 5 000. Tuki evättiinkin enää vain neljältä prosentilta hakijoista. Tavallisimmin hakemus hyllättiin vanhempien tulojen takia.

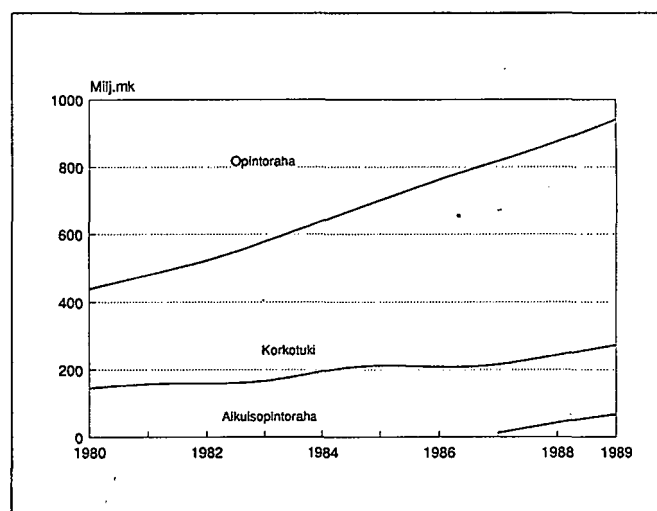
Hakijamäärien kasvu painottui edellisvuosien tapaan terveydenhuoltoalalle, korkea-asteelle ja ulkomailla opiskeluun. Ikäluokkien pieneneminen ja elinkeinorakenteen muutos selittänevät hakijamäärien pienenemisen lukioissa ja maa- ja metsätalousoppilaitoksissa.

Valtion opintotukimenot vuonna 1989 olivat 1 326 miljoonaa markkaa, josta opintorahaa oli 941 miljoonaa ja opintolainojen valtiontakaus- ja korkotukimenoja 274 miljoonaa. Eniten kasvoivat aikuisopintorahamenot: 42 miljoonasta markasta 68 miljoonaan. Myös muissa tukimuodoissa menojen kasvu oli edelliseen vuoteen verrattuna huomattavaa: opintorahoissa 15 % ja takaus- ja korkotukimenoissa 12 %. Merkittävän reaalikasvun syynä ovat paitsi saajamäärien kasvu niin myös opintorahojen perusosien ja opintolainan enimmäiskoron korotukset.

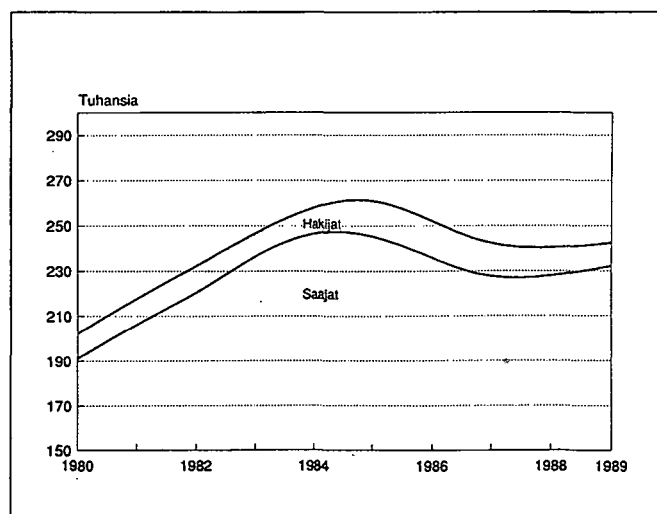
Valtion opintotuki koostuu opintorahan perusosasta ja asuinlisästä, opintolainan valtiontakauksesta ja korkotuesta sekä näiden lisäksi ansionmenetyskorvauksena myönnettävästä aikuisopintorahasta.

Lukuvuosi	Opintotukea hakeneita	Opintotukea saaneita
1980/81	202 310	191 254
1981/82	218 519	207 098
1982/83	231 988	219 456
1983/84	247 404	237 863
1984/85	259 433	248 763
1985/86	263 576	249 828
1986/87	252 175	235 768
1987/88	239 884	225 080
1988/89	239 569	227 242
1989/90	242 297	232 164

Kuvio 1. Valtion opintotuen menot 1980 – 1989 vuoden 1989 hinnoin

Kuvio 2. Opintotuen hakijat ja saajat lukuvuosina 1980/81 – 1989/90

Tuen käyttöaste on lievästi noussut. Oppilaitoksissa, joissa opiskelijoilla on mahdollisuus tukea saada, opintotukea saa 80-95 % kaikista opiskelijoista. Lukioissa, ammattioppilaitoksissa ja kauppaoppilaitoksissa suuri osa opiskelijoista on alle 18-vuotiaita. Korkeakouluissa tuen käyttöastetta alentavat sivutoiminen opiskelu ja pidentyneet opiskeluajat.

Naisten osuus opintotukea saavista on edelleen kasvanut nousten 59 %:iin. Naiset rahoittavat miehiä useammin opintonsa opintotuella. Kaikista opintotukea saavista vanhempiensa luona asuu 35 %, korkeakoulu-opiskelijoista 9 % ja lukiolaisista 91 %. Vanhempiensa luona asumisen vähentyessä yhä useampi opiskelija asuu omistusasunnossa. Muutokset selittyvät suurelta osin aikuisopiskelun yleistymisellä, mikä on myös lisännyt perheellisten ja erityisesti yksinhuoltajien osuutta opintotuen saajissa.

Syksystä 1987 alkaen myönnettyä aikuisopintorahaa haki lukuvuonna 1989/90 10 816 henkeä. Tukea myönnettiin 82 %:lle hakijoista. Keskipäivä aikuisopintorahaa saava aikuisopiskelija on naimisissa oleva ja omistusasunnossa asuva 37-vuotias nainen, jonka tulot ennen opintojen aloittamista olivat 5 800 mk/kk. Toimialana hänellä on terveydenhuolto.

Aikuisopintoraha on suuruudeltaan keskimäärin 8 500 mk ja koko vuodeksi tukea saaneilla 10 350 mk. Tuen suuruus määräytyy tulojen perusteella. Lukuvuonna 1989/90 aikuisopintotukea saavan opintotuki oli kokonaisuudessaan keskimäärin noin 2 800 mk/kk, josta lainan osuus oli 38 %. Suurin tuki oli lastentarhanopettajaoppilaitoksessa opiskelevalla, 3 720 mk/kk.

Taulukko 1. Opintotuen hakijat oppilaitosryhmittäin lukuvuonna 1989/90

Oppilaitosryhmä	Hakijoita yhteensä	Muutos edellisestä vuodesta	%	Tukea sai		Tukea saaneet		
				hakijoista %	kaikista opiskelijoista %	naisia %	kotona asuvia %	keskimääräinen ikä v.
Korkeakoulu	58 637	1 099	1,9	98	54	56	9	23
Teknillinen oppilaitos	18 172	313	1,8	98	95	10	21	22
Kauppaoppilaitos	26 110	712	2,8	94	75	72	41	20
Terveydenhuolto-oppilaitos	24 429	2 199	9,9	98	92	91	13	22
Ammattioppilaitos	32 112	-225	-0,7	94	67	36	66	17
Maa- ja metsätalousoppilaitos	6 715	-295	-4,2	96	80	35	4	21
Kansanopisto	5 442	-195	-2,8	94	86	80	6	20
Lukio	41 467	-1 557	-3,6	93	37	62	91	17
Ulkomailla opiskelevat	3 170	210	7,1	93	..	67	1	23
Muut	26 043	431	1,7	97	85	80	18	21
Yhteensä	242 297	2 728	1,1	96	61	59	35	21
Aikuisopintotuki	10 816	2 478	29,7	82	..	85	1	37

Opintotuen reaaliarvo on 80-luvulla noussut, ja samalla ammatillisten oppilaitosten tuki on lähentynyt korkeakouluissa myönnettävän tuen tasoa. Reaaliarvoltaan tuki vastaa 70-luvun puolenvälin opintotuen tasoa. Enimmäismääriin sisältyvät opintolaina, opintorahan perusosa ja asumislisä.

Tuen reaaliarvon laskiessa 70-luvun loppupuolella tuen laatu parani. Opintorahan osuus nousi 80-luvulla noin 30 %:iin. Viime vuosina opintorahojen perusosien korotukset ovat kohdistuneet korkeakouluopiskelijoihin. Tällä hetkellä opintorahan osuus koko opintotuesta on 35 %.

Opiskelijan saama opintotuki lukuvuonna 1989/90 oli keskimäärin 80 % tuen enimmäismääristä ammatillisissa oppilaitoksissa ja 94 % korkeakouluissa. Korkeakouluissa opintotuki oli keskimäärin 2 300 mk/kk. Ammatillisissa oppilaitoksissa vastaava summa oli oppilaitoksesta riippuen 1 450 - 2 050 mk/kk. Lukiolaisen opintotuki oli keskimäärin 800 mk/kk.

Verrattaessa tuen keskimääriä eli opiskelijan käytännössä saamaa tukea edelliseen vuoteen kasvuprosentti vaihtelee kuudesta viiteentoista. Lukioissa kasvu on suurempi lainamäärien korotusten ansiosta. Opiskelijoiden ostovoima on siten joko säilynyt ennallaan tai kasvanut.

Tarkasteltaessa muutoksia eri tukimuotojen käytössä opintolainan käyttöaste on laskenut pitkäkestoisissa opinnoissa. Niissä saajamäärien kasvu on kohdistunut lähes yksinomaan opintorahaan.

Taulukko 2. Opintotukea saaneiden keskimääräinen opintotuki oppilaitosryhmittäin lukuvuonna 1989/90

Oppilaitosryhmä	Opintolaina		Opintoraha		Aikuisopintoraha	
	Keskimäärin mk	Tuen saajia	Keskimäärin mk	Tuen saajia	Keskimäärin mk	Tuen saajia
Korkeakoulu	13 475	52 772	6 569	56 581	10 119	1 183
Teknillinen oppilaitos	11 241	16 138	4 896	17 505	11 592	309
Kauppaoppilaitos	11 361	17 367	4 313	23 809	9 012	654
Terveystuolto-oppilaitos	11 034	21 358	5 231	23 713	8 487	3 234
Ammattioppilaitos	11 421	12 231	3 161	29 517	9 233	273
Maa- ja metsätalousoppilaitos	9 023	4 473	3 328	5 992	7 157	213
Kansanopisto	8 685	3 675	3 465	5 024	4 832	602
Lukio	5 083	2 685	1 853	38 516	-	-
Ulkomailla opiskelevat	14 667	2 690	7 883	2 811	11 418	65
Muut	11 216	19 694	4 769	23 933	8 026	2 334
Yhteensä	11 833	153 083	4 496	227 401	8 495	8 867

Maaliskuussa 1990 opintolainaa oli 439 500 hengellä, joista reilu kolmasosa opiskeli. Koko opintolainapääoma oli tuolloin 9 882 miljoonaa markkaa, josta korkotuen piirissä oli 7 023 miljoonaa. Yli 100 000 mk:n opintolaina oli 350 hengellä. Talletuspankkien markkamääräisessä antolainauksessa opintolainojen osuus on 3,5 %.

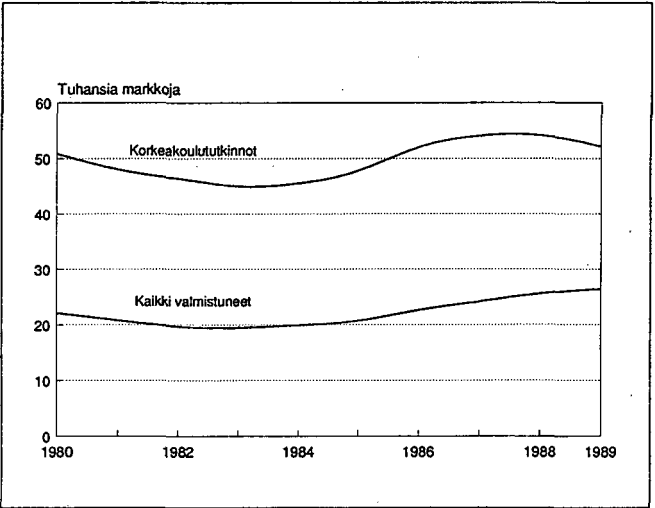
Lukuvuoden aikana opintolainan korko nousi 1,5 prosenttiyksiköllä 8,75 %:iin. Korkotuen piirissä oleva opiskelija maksoi opintolainastaan korkoa lukuvuoden alussa 3,5 % ja sen päättyessä 3,75 %.

Vuonna 1989 valmistuneiden keskimääräinen opintolaina oli 26 430 markkaa. Pitkäkestoisissa opinnoissa valmistuneitten keskimääräinen opintolaina ei ole kasvanut lainamäärien korotuksista huolimatta. Erityisesti korkeakouluopiskelijat välttävät lainanottoa ja rahoittavat opintonsa muulla tavoin.

Taulukko 3. Vuonna 1989 valmistuneiden valtion opintotukea saaneiden keskimääräinen opintolaina valmistumisajan kohtana oppilaitosryhmittäin

Oppilaitosryhmä	mk	muutos edellisestä vuodesta %
Korkeakoulu	52 161	1,3
Teknillinen oppilaitos	35 653	5,1
Kauppaoppilaitos	19 345	13,0
Terveystuolto-oppilaitos	24 117	12,4
Ammattioppilaitos	14 826	32,3
Maa- ja metsätalousoppilaitos	15 875	12,1
Kansanopisto	13 201	6,0
Lukio	6 994	9,7
Ulkomailla opiskelevat	37 955	-1,7
Muut	22 813	15,3
Kaikki	26 432	8,9

Kuvio 3. Opintolainaa saaneiden keskimääräinen laina valmistumishetkellä vuosina 1980 – 1989 vuoden 1989 hinnoin

Taulukko 4. Vuonna 1989 valmistuneet valtion opintotukea saaneet henkilöt valmistumisajankohdan lainamäärän mukaan

Lainamäärä	Tutkintoja		Niistä korkea-	
mk		%	koulututkintoja	%
1 – 20 000	20 302	47,0	848	11,8
20 001 – 40 000	14 488	33,5	1 190	16,6
40 001 – 60 000	5 098	11,8	2 136	29,7
60 001 – 80 000	2 671	6,2	2 414	33,6
yli 80 000	636	1,5	598	8,3
Yhteensä	43 195	100,0	7 186	100,00

PL-PB 504
00101 Helsinki-Helsingfors

Virkalähetys
Tjänsteförsändelse

Valtion opintotuki

1989/1990

SVT Suomen Virallinen Tilasto
Finlands Officiella Statistik
Official Statistics of Finland

Central Statistical
Office of Finland

Tiedustelut - Förfrågningar

Valtion opintotukikeskus
Ilpo Lahtinen
(941) 698 708

Aikaisempia vastaavia julkaisuja:

KO 1986:16
KO 1987:25
Koulutus ja tutkimus 1988:22
Koulutus ja tutkimus 1990:8

Tilasto perustuu Valtion opintotukikeskuksen tietoihin.
Kuvioiden 1 ja 3 markkamäärät on deflatoitu elinkustannusindeksillä (1951=100) vuoden 1989 hinnoiksi.

Julkaisujen myynti:

Försäljning:

Hinta — Pris

Tilastokeskus
PL 504
00101 Helsinki
Puh. (90) 173 41

Statistikcentralen
PB 504
00101 Helsingfors
Tel. (90) 173 41

15 mk

ISSN 0784-8242
= Koulutus ja tutkimus
ISSN 0785-0611